

ЦДАСВХ-№ 345/24.08.2016

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД
№ 3П – 1363 от 21. 06. 2016 г.
НА РЕКТОРА НА НСА „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
гр. СОФИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)”, професионално направление 7.6. Спорт

Тема на дисертационния труд:

„ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СПОРТНО-РЕКРЕАЦИОННИ И АНИМАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ В ГАЗИАНТЕП И ОКОЛНОСТИТЕ”

Автор: ХЮСЕИН АЛТЪНЕЛ, докторант задочна форма на обучение към катедра „Туризм, алпинизъм и ориентиране”

Рецензент: проф. МАЛЧО СТОЯНОВ МАЛЧЕВ, доктор на науките, катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт” в ШУ „Епископ Константин Преславски” – Шумен, член на НЖ съгласно заповед № 3П – 1363 от 21. 06. 2016 г. на Ректора на НСА, София

1. Кратко представяне на кандидата

Авторът на дисертационния труд **ХЮСЕИН АЛТЪНЕЛ** е зачислен в задочна форма на обучение в област на висшето образование 7. 6. Спорт, по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)” към катедра „Туризм, алпинизъм и ориентиране”, със заповед № 767 от 14.05.2013г. на Ректора на НСА „Васил Левски”, срок на обучение 4 години, считано от 01.03.2013г.

Със заповед № 258 от 03.04.2013г. (допълнение към заповед 767 от 14.05.2013г.) – е определена темата на дисертационния труд и научния ръководител - доц. Валентин Гърков, доктор.

Съгласно заповед №ЗП – 838 от 04.05.2016г. на Ректора на НСА, на 17.05.2016г. е проведено вътрешно катедрено обсъждане на ДТ, от което е приложен протокол към документацията по процедурата.

Хюсеин Алтънел е роден в гр. Газиантеп (**Gaziantep**) – Република Турция на 04.05.1963г. Завършва висшето си образование в ОКС „бакалавър” във Висшето училище по Туризм и хотелиерство в гр. Мерсин през периода 1982 – 1986г. През 2009г. придобива ОКС „Магистър по туризм” в Институт по социални науки към Университета в Истанбул.

До своето пенсиониране през м. февруари 2016г. Хюсеин Алтънел работи като преподавател в професионално училище по туризм и хотелиерство към Университета в Газиантеп. Занимава се и с консултантски дейности в туристическия сектор.

Владее на високо ниво английски език. Притежава компютърни компетенции на академично ниво. Автор е на три книги в туристическия сектор: *„Планиране и управление на менюто”*, 2011г. и второ издание 2014г.; *„Здраве на готвача и безопасност на труда”*, в три издания /последното е през 2015г./; *„Правно ръководство за туристическия сектор”*, 2012г.

2. Оценка на документацията по процедурата

Докторант Хюсеин Алтънел е представил необходимия комплект документи в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане и вътрешните правила за развитие на академичния състав в НСА „Васил Левски”, София. Този комплект включва: *дисертационен труд; автореферат на дисертационен труд; европейски формат на автобиография; заповеди за отчисляване и зачисляване в докторантура и определяне състава на научното жури; рецензия за вътрешна защита и списък с публикациите по темата на дисертацията.*

Докторантът е приложил три публикации – една самостоятелна и две в съавторство. Публикациите са отпечатани в списание „ **Спорт & Наука**” през периода 2015 – 2016 г.

Научната продукция по дисертацията, по наша преценка, е достатъчна и представя резултатите от изследванията пред научната общност в бранша. **Авторефератът** отговаря на изискванията за обем, структура и съдържание и отразява обективно основните резултати и научните приноси в дисертацията.

Представените факти ми дават основание да считам, че процедурните изисквания по защитата на дисертацията са спазени стриктно.

3. Обща оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е посветен на актуална проблематика. Той представлява сполучлив и оригинален опит за изследване на проблеми, свързани с изграждането на разпознаваем образ на област Газиантеп като привлекателна туристическа дестинация за спортно-рекреативни и анимационни дейности. *Изследването* се концентрира върху Газиантеп и 9^{те} му административни подразделения: *Шахинбей, Шехиткамил и Огузели, Низип, Ъслахие, Арабан, Йавузели, Нурдагъ и Каркамъш*. В тази връзка оценяваме **положително избора на предмета и обекта** в него, а изследователските резултати като оригинални, навременни и полезни за подпомагане субектите на туристическата политика и стопанската практика в област Газиантеп.

По отношение на **съдържанието** и **структурата** на дисертационния труд ще отбележим, че той отговаря на стандартните изисквания за такъв жанр за научна комуникация и на наукометричните критерии в спортологичните изследвания. В структурно отношение е конструиран в следния порядък: *увод, четири глави, заключение, библиография и приложения*. Обемът на разработката е 164 страници, като текстовата част е подкрепена от 20 таблици, 4 фигури, 6 диаграми и 20 приложения. Списъкът на ползваната литература съдържа 114 източника и 6 интернет страници.

4. Оценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Уводът на дисертационния труд е кратък, но в достатъчна степен аргументиращ избора на темата. Още в началните абзаци се експонират някои от основните понятия като „свободно време”, *физическо и психическо натоварване* и темата за възстановителните дейности, която набира все по-голяма популярност. Както отбелязва авторът: „Рекреацията се превръща от желание в необходимост за човека в големия град”.

Актуалността на изследваната проблематика се защитава от постановката на докторанта, че „До момента обаче научните изследвания, посветени на Газиантеп, не успяват да задоволят темата относно

потенциала на областта за развитието ѝ като дестинация за спортно-рекреативни и анимационни дейности”. Именно към запълването на тази празнина са насочени усилията на докторант Хюсеин Алтънел.

В **основния текст** на ДТ, в съдържателните рамки на четири глави са синтезирани резултатите от изследването в техните теоретични, методологически и практико-приложни аспекти. В **заклучението** е направен опит да се обобщят иновативните моменти, представени в другите части на дисертационния труд.

В **първа глава** в три базови параграфа е представен литературния обзор и теоретичната рамка на изследването. Тази част на ДТ логично завършва с извеждането на хипотезата на изследването – § 1.4.

§ 1.1. - Тема на изследването

Опитът на докторанта да разгърне подобен параграф в началото на ДТ е до голяма степен интересен и същевременно методологически смущаващ! Темата на ДТ е предмет на творчески труд и дискусии на докторанта и на научния ръководител до момента, когато тя се приеме от първичното научно звено (в случая катедра ТАО и снежни спортове) и по-късно – издаване на заповед за зачисляване. Впоследствие тя е червената нишка на всички етапи от разработката на научния труд. Така че отделните абзаци от този и без това кратък параграф могат да се разместят в други текстове – например последния, където се твърди за „...*приети за основни ресурси на дестинацията, са обект на това изследване...*” е редно да бъде във втора глава.

§ 1.2. Основни понятия в изследването – декомпозиран е в седем подпараграфи (точки).

По тази част от дисертационния труд ще взема по-общо отношение. Така например е похвално решението на докторанта да спре своето внимание върху понятийния апарат, върху който се разгръща методологическия градеж на ДТ. Същевременно цитираните понятия са отдавна дефинирани в науката за туризма (туризмологията) и науката за спорта (спортологията) и е трябвало съвсем пунктуално да се отразят. Например подпараграф 1.2.1. *за времето и свободното време* – твърде тривиални коментари. Липсва коментарът за бюджета на свободното време на работниците и служителите от страните на ЕС и по възможност за другите големи държави генериращи мощни туристически потоци към Р Турция.

Обща слабост на тази част на ДТ и въобще е игнорирането на публикации на български, а и други автори и специалисти в литературния обзор и теоретичния анализ.

Това води до погрешни интерпретации – например в т.1.2.3. по повод понятието „туризъм”. Няма исторически съмнения, че понятието идва от френската дума „tour” – обиколка и по-точно от „le grand tour” – голямата обиколка, а не от иврит!

§ 1.3. е посветен на *Турция като дестинация* – тази част от ДТ може да окажем като географска, икономическа, административна и културна справка за Р Турция, като основният акцент е фокусиран върху региона Газиантеп. Тук, от с. 70 до 73 по-задълбочено се анализира рекреационният туризъм в Турция и в региона Газиантеп. Тази част от ДТ фактически е предмостие за формулирането на хипотезата на изследването, а именно: *”Потенциалът на област Газиантеп като туристическа дестинация към настоящия момент не се използва в неговата максимална степен, което може да бъде ефективно променено, ако бъдат предприети активни действия по маркетинга на областта като привлекателна дестинация за рекреативен туризъм, както за турските граждани, така и за чуждестранни гости”*.

По отношение на първа глава основната критична бележка е, че прекомерно се залита в анализ на антропогенните туристически ресурси и ресурсите на културно-историческото наследство, които са обект и предмет на културния туризъм. Вероятно авторът ги свързва с анимационните дейности, но това не е конкретизирано в темата на ДТ.

Втора глава традиционно е посветена на методологическите и методически проблеми на изследването. Наред с положителното ни впечатление от тази част считаме, че липсва съществен елемент за едно дисертационно изследване със съответните претенции. *Това е очертаването на научния проблем (научния въпрос) и дефинирането на методологичната основа на изследването.* Според мен методологичната основа на изследователския процес клони към маркетинговите проучвания в туризма.

Що се отнася до *целта и задачите*, определено считам, че са правилно записани и съответстват на темата на ДТ.

Според докторанта „*Предмет* на изследването е област Газиантеп” – вж. с. 79! Не подкрепям тази формулировка, защото предметът на

изследването са възможностите за спортно-рекреационни и анимационни дейности!!! в областта.

Инструментариумът на изследването е надежден за решаване на набеязаните задачи и постигането на целта. Повечето от методите за сбор на данни са рутинни. SWOT – анализът също отдавна е навлязъл в сферата на спортологичните изследвания. Лично за мен **методът на Гюлез** е новост, поради което фокусирах своето внимание върху него. По-точно върху неговата **надеждност**! Имам основание за това, защото както е посочено на с. 88 „Освен това, като принос в анализа на местата за отдих, авторът на настоящата докторска теза е доразвил метода на Гюлез, както е посочено в таблица 9”.

Методът Гюлез има за цел да определи с математическа формула възможностите за активен отдих на даден регион – с. 83 от ДТ. За разчитането на формулата, по-точно изчисляването на критериите, потърсих таблица 2.3. и фигура 2.5. (вж. с. 84 от ДТ). Такива обаче не съществуват. Вероятно са пренесени по невнимание от други текстове. Тези и други съображение породиха следните въпроси: **Съществуват ли доказателства за надеждността на този метод** – предполагам, че първоизточникът е дисертационният труд на S. Gulez, защитен през 1979 г.(№№ 37 и 38 в библиографската справка) и **второ – къде е описан методът на експертната оценка?** Допускам, че това са специалистите, посочени на с. 88 от ДТ.

Трета глава се явява аналитичната част на дисертационния труд, която обхваща SWOT – анализа разгърнат в §3.2.1. в таблица №13. Не може да се съмняваме в неговото качество и информативност, защото за източник е посочен „Главен план за развитие на туризма и природата в област Газианттеп / 2013 – 2023” (вж. с. 103). Остава въпросът за активитета на докторанта по отношение на този анализ, който според нас не е завършен, независимо че на с. 118 и 119 в подпараграф 3.2.1. съществува кратък анализ – п-скоро компилация между SWOT – анализа и матрицата.

Отново се натъкваме на объркване на номерацията на таблиците. Цитираната таблица на с. 103 не е №15, а №14, която е представена на с.104. Става въпрос за матрицата на площите под закрила в зоните с цел почивка, използвани на Газианттеп. Тук докторант Хюсеин Алтънел декларира, че матрицата е от „Главен план за развитие на туризма и

природата в област Газиантеп / 2013 – 2023”. Доклад за околната среда на Газиантеп 2012г./Сървей изследване на региона Газиантеп.

Анализът на оценката на наличната рекреационна база в регион Газиантеп – вж. таблица 19 на с. 120 води до констатацията, че степенна на достатъчност на зоните за отдих е средна.

Трета глава завършва с пространен анализ на резултатите от анкетното проучване.

Четвърта глава на ДТ съдържа препоръките за бъдещето развитие на спотно-рекреационните и анимационните дейности в Газиантеп и околностите. Те са ситуирани в таблица 20 на с. 135.

Във втората част на четвърта глава – от с. 141 до с. 150, Хюсеин Алтънел представя „*Стъпките, които трябва да се направят, за да се превърне Газиантеп в туристическа дестинация*”. Тук донякъде прозират ***тенденциите***, така както е формулирана главата, но авторът отново се впуска в излишно теоретизиране на проблемите.

Заключението засяга рекламната политика на Република Турция. Хюсеин Алтънел отбелязва, че „*Туристическият образ на Турция в бъдеще може да бъде актуален не с традиционните туристически дестинации, а с предлагането на нови, интересни, автентични места, формирани и представени с нови комуникационни стратегии. При избора сред конкурентни дестинации туристите трябва да се убедят в правотата на своя избор, чрез метода психологическа атака.*”

Странно звучи финалът на заключението, който ни връща в 2008 година, докато тема на ДТ и целта на изследването се отнасят до настоящето и бъдещето на регион Газиантеп.

Стил и език на изложението:

Дисертационният труд се отличава с последователност, структурираност и научност на изложението и съответства на стандартите при оформление на материала.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на докторант Хюсеин Алтънел отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на НСА „Васил Левски”.

Авторефератът представя принципно всички по-важни части на дисертационния труд.

Изведените научни приноси са логично следствие на цялостния дисертационен труд.

Представените публикации отразяват коректно резултатите от проведеното изследване.

Въз основа на постигнатите научни резултати и независимо от някои мои бележки и критики определено давам положителна оценка на представената разработка. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на г-н Хюсеин Алтънел.

София

23.07.2016 г .

проф.Малчо Малчев дп